

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Blagoslovljeno novo leto!

Zakaj bi si zastirali pogled v bližnjo bodočnost? Vse prilike v svetu, politične in gospodarske, družabne in kulturne, veličastno prijačo o tem, da gredo ljudstva z hitrimi, zelo hitrimi koraki nasproti veliki, morda zadnji preizkušnji življenjske solidnosti. Kdor ima oči, vidi dogledno prihodnost v njenih obrisih. Slepci so, ki danes pričakujejo čudežev in novega Mesije z novim evangelijem, ki naj reši svet! Svet je hotel silo, danes mu ukazuje in ga urejuje sila. Volil je denar in danes mu je denar vladar. Zavrgel je Boga in pravico ter za to dobil, kar je želel.

Da bi v času teme, stiske in trpljenja bili črnogledi? Naj pride doba zadnje, velike preizkušnje! Naj gre v svetu prezirana in zasovražena Cerkev vnovič v katakombe, naj slavi tolikanj oboževano nasilje svoj zadnji triumf, triumf samouničevanja, naj revna in mala ljudstva še enkrat trpijo in do-trpijo, naj borne sirote okusijo še zadnjo bridkost! Trpljenje bo čistilo in dokončno izčistilo, za njim ostaneta solidnost in odpornost duha. Svet pa bo želel, kar je sejal.

Blagor mu, ki je gradil na Boga in pravico tudi v času trde preizkušnje! Po burji in viharju se bo zamrgleno, s prahom in dimom prenasučeno ozračje, ki jemlje vid in odmika resnico kratkovidnim, spet zjasnilo. Naravni zakon dneva za nočjo, sonca za dežjem, vigredi za zimo velja v tem večji meri v svetu duha in duševnega. Velja — to baš je veličina krščanstva — za bedne, trpeče, krvaveče, od nasilja in krivice poteptane in pomandrane. Velja za vse, ki verujejo v Pravico. Njen čas pride prej, kakor si kratkovidni svet misli, in je že tu!

Odkrita beseda.

V zadnjih letih se je o koroških Slovencih v nemških nacionalnih listih in tudi v inozemskem tisku, predvsem sev v ljubljanskem časopisju mnogo pisalo. Da je „Koroški Slovenec“ v vsaki številki prinašal sliko narodno-kulturnih in političnih prilik, je umevno, ker je to edini list, ki je izrecno posvečen prilikam, v katerih živijo koroški Slovenci. Iz vseh mogočih in nemogočih vidikov so se kulturne in politične prilike v deželi raziskovale.

Vrsta piscev prihaja do zaključka, da je na Koroškem vse v najboljšem redu, da ima slovenska manjšina v deželi vse pravice, oziroma vsaj več pravic, kakor katera koli nemška manjšina. Druga vrsta člankarjev dokazuje, da se nad koroškimi Slovenci izvaja strašanski raznarodovalni pritisk, kakoršnemu pač ni izpostavljena nobena manjšina, predvsem pa ne nemška manjšina v Jugoslaviji.

Mi koroški Slovenci se ne nimamo prav nobenega interesa na tem ali drugem pretiravanju, ne v nemških in ne v slovenskih listih. Najmanj pa smo zainteresirani na pisavi, katera nam celo posredno škoduje. Odločno moramo zavrniti osebne napade na merodajne politike v naši deželi in državi, kot se pojavljajo od časa do časa v slovenskem časopisju. Isto velja za izpade nemškega tiska proti

posameznim političnim osebnostim v slovenskem javnem življenju. Taka pisava pomeni zavestno zastrupljanje ozračja, kar nikakor ne more koristiti ne narodni manjšini tu in tam in ne razmerju med Avstrijo in Jugoslavijo.

Razume se, da ima vsak večinski ali materinski narod pravico, dá, celo dolžnost, da se briga za življenjske možnosti svojih narodnih delov izven državnih meja. Ta skrb pa mora respektirati politične meje države.

Da doprinesem iz svoje strani k razčiščenju prilik, hočem navesti najvažnejša dejstva, ki osvetljujejo resnične prilike slovenske narodne manjšine na Koroškem.

1. Razmerje do države je vsa leta v znamenju dejanske lojalnosti. Leta 1921/22 v deželnem zboru podana izjava izvoljenih slovenskih zastopnikov je bila za Slovence vsa leta obvezna, tudi tedaj, ko so vsi nemški poslanci deželnega zbora zastopali glede samostojne avstrijske države povsem neavstrijsko naziranje. V tej zvezi ne moremo preko dejstva, da se Slovenci niso dali motiti v svojih dolžnostih do države, ko se je v deželi organiziral davčni štrajk in ko se je iz gotovih krogov propagiral boj proti bolniškemu zavoranju za posle. Zadržanje Slovencev ob dogodkih leta 1934 je vendar zadosten dokaz dejanske lojalnosti. Ne samo lojalnost, odkrito sodelovanje v stanovskih organizacijah.

2. Kar se tiče pravic, je treba odkrito priznati, da imamo koroški Slovenci v načelno možnost in pravico, da se zbiramo v lastnih kulturnih društvih in vzdržujemo lastne gospodarske organizacije; pripomniti pa je treba, da se na posamezne osebe, ki delujejo v društvih in zadrugah, izvaja

v več krajih močan gospodarski, politični, a predvsem moralni pritisk.

3. Priznati je treba, da je uporaba slovenskega jezika v bogoslužju in cerkvenih organizacijah zajamčena povsod, kjer delujejo slovenski duhovniki.

Kakor odkrito priznamo pozitivne strani našega narodno-kulturnega položaja, tako odkrito hočemo povedati tudi dejstva, ki niso v redu.

1. Zavestno cepljenje koroških Slovencev v narodno zavedne in narodno nezavedne se v deželi nadaljuje z vsemi sredstvi.

2. Vse lojalno zadržanje do države se je nagradilo z vedno se ponavljajočim podtikavanjem iredente.

3. Na šolskem polju so razmere docela take, da se slovenščina sploh ne upošteva v šoli, čeprav je celo po uradnem štetju v šolskem letu 1936/37 bilo na 67 „dvojezičnih“ šolah 10.253 otrok s slovenskim maternim jezikom; slovenski otroci na ostalih šolah niso vštet.

4. Da je slovenska manjšina brez lastnega kulturnega zastopnika v deželnem zboru, da je zastopstvo v obveznih stanovskih in političnih organizacijah nepovoljno, da so razmere v občinah ponekod neurejene, n. pr. Loga vas, da v vseh šolah ni niti enega slov. učitelja.

To so najvažnejša dejstva pozitivnega in negativnega značaja. Koroški Slovenci bi samo želeli, da se prilike v deželi uredé v smislu naravnega in božjega prava in da se „normalne“ razmere med Avstrijo in Jugoslavijo spremenijo v prijateljske odnose obeh sosednih držav.

Dr. Joško Tischler, predsednik SPZ.

Ljubezni ne poznajo več!

Nemiren je svet. V sovjetski Rusiji sledi smrtna obsodba za smrtno obsodbo, v Nemčiji sta duhovnik in vernik zasramovana in zaničevana, v Franciji grozijo štrajki in pobune, v Španiji teče kri, drugod v Evropi se s strahom vprašujejo za prihodnostjo. V južni Ameriki mnogokot vre, Abesinija še davno ni pomirjena, severna Afrika se zbira pod Mohamedovo zastavo, na Daljnem vzhodu se godijo grozote, kakoršnih svet ne pomni. Še v ožji Kristusovi domovini pokajo puške in strojnice, brnijo oklopni avtomobili in letala. Ni ga menda več kotička na svetu mirnega, ustaljenega, srečnega!

„Skoraj bi se moglo reči, da se ljudje ne znajo več ljubiti. Na zemlji slišimo le še besede sovražstva in vojne, ki odmevajo vedno znova od vse povsod. Slišimo besede razrednega boja, državljanske vojne, vidimo vojske z zunanjimi državami, čujemo o preganjanjih in umorih. Če bi danes Kristus prišel na svet, bi stopil k vsem tem nesrečnežem in jim govoril besede globokega sočutja, kakor jih je nekoč govoril nad množicami. Velika potreba našega časa je krščanska lju-bezen.“ — To so stavki pretresljive vsebine, stavki iz božičnega nagovora sv. očeta pariškemu kardinalu. V njihovem znamenju stopa svet v novo leto. Da bi vsaj sedaj spoznal, da mu je edina rešitev v krščanski ljubezni!

Kitajska se šele začenja braniti, tako je nedavno izjavil maršal Čankajšek. Z mrzlično naglico se pripravlja v južni Kitajski bitka, ki bo po obsegu prekašala vse dosedanje. Čankajšek je izvedel podrobno organizacijo obrambe mesta Kan-

tona, njegove čete so moderno opremljene in razpolagajo z najboljšim orožjem. Istočasno izkrcavajo Japonci na kitajskem obrežju desetisoče svojih vojakov. Sodi se, da bo izid kantonskih bojev odločilnih posledic. — Sovjetski vojni komisar Vorošilov se je podal na vzhod, Kitajska in Rusija sta izmenjali svoja poslanika, baje se nahaja v zunanji mongoliji, ki je doslej pripadala zvezi sovjetskih republik, močna vojska, ki hiti na pomoč Kitajcem. Po vsem tem je pričakovati velikih, morda za Kitajsko odločilnih dogodkov.

V Španiji beležijo uspeh rdeči. Proti vsemu pričakovanju so rdeče španske čete minuli teden zasedle mesto Teruel v južni Aragoniji. Nacionalisti pravijo, da zgubljeno mesto ni nikakšna vojaška postojanka. Rdeči pa napovedujejo pohod na Saragoso, osrčje aragonske provincije. Zasedba Teruela po rdečih znači, da v španski državi še dolgo ne bo miru, posebno še, ker se položaj okoli Madrida kljub nacionalistični ofenzivi ni nič spremenil.

Pred diktaturo v Rumuniji? V Rumuniji so imeli predzadnjo nedeljo volitve, pri katerih vlada predsednika Tatarescu-a ni dobila dovolj glasov, da bi si ohranila večino v zbornici. Razmerno največ so pridobili glasov rumunski fašisti, organizirani v „Železni gardi“. Listi domnevajo, da bo novo vlado do sestanka novega parlamenta sklical vodja liberalne stranke po sporazumu z dosedanjo vlado. Čujejo pa se tudi glasovi, da bo dosedanji vladni šef Tatarescu zavlačeval sklicanje parlamenta do konca zimske sezone in nato proglasil s kraljevim privoljenjem avtoritarni kurz. K volitvam v Rumuniji je še zanimivo, da se je nemška manjšina cepila v dve skupini, od katerih ena je podpirala vladni blok.

Božič v Nemčiji in Rusiji. Sovjeti so preprečili vsako praznovanje Kristusovega rojstva. Po vseh večjih krajih se vršijo zborovanja brezbožnikov, da odvrnejo ljudstvo od božiča. V Nemčiji pa so si privoščili v glasilu „Schwarzes Korps“ tole „božično besedo“: „Božič ni last krščanskih veroizpovedi. Ta dan so si samo brez vprašanja izposodile. Božič je pranemški praznik, je samo nemški in zato visoko zvišen nad vsem bogoslovnim dlakočepstvom.“ Članek ob koncu pozivlja Nemce po svetu naokrog, naj se na božični večer zberejo in poslušajo poslanico namestnika Führer-ja. — Znani Rosenberg je v nekem govoru izjavil: „Večni narod Nemčije je višji kakor vse cerkve, vere in sekte. Zato ne sme nobena teh ustanov vzgajati naše mladine.“ — „Völkischer Beobachter“ pa je priobčil sliko, na kateri je videti avstrijske škofove v ornatu, kako mečejo blato preko državne meje. — Uboga Nemčija!

„Na Mejah Jugoslavije je mir,“ tako je povdaril min. predsednik Stojadinovič v beograjskem finančnem odboru. „Jugoslavijo so letos obiskali predsednik bolgarske vlade, italijanski zunanji minister, predsednik Čehoslovaške, nemški zunanji minister in francoski zunanji minister. Sam pa sem uradno obiskal Atene, Sinajo, Pariz, London in Rim in v bližnji bodočnosti obiščem Rim. Vsi ti obiski so dokaz aktivne in uspešne zunanje politike naše države... Jugoslavija hoče ohraniti vsa prijateljstva in tem dodati še nova, da si zavaruje svoje gospodarske koristi in utrdi mir na mejah. Osnovna ideja naše zunanje politike — mir — je triumfirala povsod na Balkanu, v donavski kotlini in na obali Jadrana. Reči smemo, da niso narodi, ki prebivajo v tem delu Evrope, nikoli živeli v trdnjšem miru kakor danes. In če vidimo danes temne oblake na obzorju mednarodne politike, jih ni treba iskati ne na Balkanu, ne na Donavi, ne na Jadrani, ampak zunaj naše države in zunaj naših meja. Sedaj se sme naš narod v miru posvetiti svojemu gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu napredku ter notranji konsolidaciji...“

Odločne kanclerjeve besede Koroški. „Kärntner Tagblatt“ je priobčil v božični številki pismo kanclerja dr. Schuschnigga, v katerem se šef zvezne vlade odločno zavzema za revno koroško mladino. V pismu se pravi med drugim: „Naša mladina ima pravico do miru in do ukinitve vsake nerazsodnosti, ki pači obraz svobodne domovine. Naša mladina ima pravico, da svoje sile in svoje burno hotenje zastavi v skupnem grajenju in napredovanju. Zato nikar omahovati, nikar „če“ in „ampak“, nikar drug proti drugemu, nikar strank. Zato eno samo voljo: k svobodni Koroški v svobodni Avstriji!“

Kratek pregled zadnjega tedna: Nemčija je odredila strogo cenzuro tuje muzike in spremembo besedila starih Bachovih oratorijev, ker se ji zdi

preveč krščansko. — Belgijski bivši min. predsednik Zeeland baje pripravlja svetovno gospodarsko konferenco. Vsekakor se je mudil minule dni v Rimu. — 10. januarja se sestanejo v Budimpešti zastopniki držav rimskega bloka. — Mussolini je postal že tretjič stari oče. — Egiptovska vlada je prišla v težak spor s kraljem, ki nastopa po njenem mnenju preveč samovoljno. Sedaj bo odločil parlament. — Anglija prodaja orožje i Japoncei i Kitajcem. — Poljska vlada je razpustila socialistično stranko. — Za generalom Ludendorffom je sedaj zbolel še nemški maršal Mackensen, ki bi imel na generalovem pogrebu zastopati bivšega cesarja Viljema. — Dne 12. januarja se sestane novoizvoljeni vrhovni sovjetski svet. — Umrl je ameriški državnik Kellogg, ki je obsodil vojno kot sredstvo politike. — Združene države so imele 1. julija t. l. 129,257.000 prebivalcev. — Na kitajski fronti je padel najstrupenejši sovražnik Kitajcev, japonski general Doihara. — Berlinska vlada je izdala naredbo, da smejo moške srajce meriti samo še 90 oz. 95 cm v dolžini. Vlada s tem namerava prištediti na platnu. — Kitajci požigajo japonske tvornice na kitajski zemlji. Škode je že več sto milijonov dolarjev. — Med državicama Haiti in Domingom še ni miru. Doslej je bilo poklanih 12.000 Haitijcev. — V Bukarešti je pogorelo gledališče, v paniki je bilo več usmrčenih. — Baje hoče Italija odstopiti Nemčiji del Somalije. — V Paragvaju so pravočasno zadušili komunističen puč. — V Moskvi so odkrili novo zaroto proti Stalinu in aretirali več generalov. — V Mehiki je bil hud potres, ki je škodoval zlasti prestolnici.

Slovenski kmet k dež. proračunu 1938

Iz govora g. posl. Karla Mikla v dež. zboru.

Če gledamo deželno gospodarstvo pred 7 leti, moramo ugotoviti, da se danes dežela že nahaja v urejenih javnih gospodarskih prilikah, seve delno na račun višjih bremen. Številke proračuna leta 1931 kažejo sliko časa, ko so brezodgovorni ljudje menili, da je treba obremenjevati samo zemljo in poslopja in v slučajih plačilne nezmožnosti lastnikov pritisniti s silo. Ta čas je hvala Bogu minul, z letom 1933 smo v deželi spet prešli v razumnejšo deželno gospodarstvo.

Napaka proračunov po letu 1933 in tudi letošnjega je, da izdatki naraščajo. Naraščanje bi se dalo zagovarjati samo v normalnih prilikah. Danes pa je gospodarstvo v zastoju. Iz za časa Napoleona že se kmeti nahačali v tako težkem položaju kakor danes. Sploš-

ni krizi se pridružijo še slabe zadnje letine, da so kmetje, ki že danes nimajo več krušnega žita.

Kmečka družina trpi pomanjkanje, ima slabo hrano, se ravno oblači, nima sredstev za pomoč v slučajih nesreč, obremenjena je z obrestnimi plačili. In ta kmet je v največji meri pritegnjen h plačevanju javnih bremen. **Kjerkoli se več vzame, kakor je pravično, se dela krivica.** Zato je treba kmetu pustiti vsaj toliko, da zamore vzdrževati svojo družino.

Z ozirom na porast javnih dajatev na Koroškem bi morda kdo ugovarjal, da je Koroška razmerno manj zadolžena kakor druge avstrijske dežele. Avstrijske dežele se medsebojno ne razlikujejo samo po svoji zemljepisni legi, marveč tudi v gospodarskem oziru. Nižja Avstrija je bogata zemlja, Gorenja Avstrija je žitnica in ima ugodnosti od ugodnih žitnih cen, Solnograška beleži neprestan porast tujskega prometa, Štajerska ima bogato železno industrijo in je deležna njene izredne konjunkturo. In Koroška? Tujske sezone ne napredujejo, lesni promet je sicer v prilog trgovcem, a **nikakor kmetom.** Povrhu so naše vasi obremenjene z licenčnim prispevkom na koruzo. S strahom moramo gledati, kako se nekoč zadovoljno kmečko prebivalstvo vedno bolj spreminja v proletarijat, ki nima možnosti napredka ter zato živi v dvomih in obupu. Vprek potrjujejo obrtniki silo, v kateri živijo kmetje. Rokodelci ne morejo več iztirjavati svojih računov, posestniki zadržujejo z izplačevanjem zaslužka svojih poslov. Vse to mora imeti deželni zbor pred očmi in po tem uravnavati deželno gospodarstvo.

Upravni izdatki v novem proračunu so narastli od 3,555.960 S v letu 1933 na 4,010.260 S za leto 1938. V tem času pa so se cene naših pridelkov znatno znižale. Najvišja postavka med izdatki je šola z 8,220.000 S. Ugotoviti moram, da to ogromno breme nikakor ni razdeljeno na vse, ki se šolskih ustanov poslužujejo. Tem pravičnejša je zahteva, da nadaljni tozadevni razvoj nikakor ne gre na račun posestnikov in hišnih lastnikov. Kdor hoče pošiljati svoje otroke v glavne šole, mora prispevati k šolstvu sam in se ne sme zanj obremenjevati revni kmetič na deželi.

Avtomobilistom plačuje podeželsko ljudstvo njihove ceste. Gorski kmetje v 1000 m morske višine plačujejo za svoje gospodarske motorje isti davek na bencin, kakor lastniki luksuznih avtomobilov, ki se vozijo nekje v prvem dunajskem okraju ali celo na Rivijero.

Mi kmetje nosimo bremena z največjo težavo, z nami trpijo rokodelci in obrtniki. Hvala Bogu pa smo še na Dollfussovi cesti, kajti Dollfuss se je zavedal važnosti zdravega kmetijskega stanu. Kmetje in ostane fundamente družabnega in gospodarskega življenja.

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(31. nadaljevanje.)

„E. Lizika, kaj meni, da sem jaz tvojo mater maral, ali pa ona mene? Skoro ukleniti bi bili naju morali, ko so naju gnali pred oltar. Zdaj ne moreva živeti drug brez drugega. To je svet, vse drugo so čenče, čenče. Ti boš rekla da, on pa amen!“

Bridko je zajokala.

„Le joči, Liza,“ se je šalil, še pesék cvili par noči, kadar pride v hišo. Potem bi pa vse oblizal. Le verjemi meni, ki imam stare oči. Tam, kjer pravijo, da sta se vzela iz ljubezni, oh, tam gre vse navzkriž. Prehud ogenj, človek se pa na svetu vsega naveliča. Če nobenega nič ne peče, je najbolje. Najlaže se nosi in v božjem miru se otroci redé. Veš, Liza, jaz sem dal besedo.“

Odšel je iz sobe. „Hm, ujel sem jo, tičico. — Nič ne pojde v izgubo.“

Liza je vstala. „Martin, Martin, kje si?“ Vso zimo ga je čakala molče, vsako noč je spala tik pri oknu, da bi ga uho ne zgrešilo. Z obema rokama je segala po njegovi, da bi se ga oklenila.

Pogledala je skozi okno. Oče je stal na dvorišču in trepljal po rami mater, ki se je solzila.

Stekla je v svojo izbo in se hitro oblekla. „K njemu pojdem!“ Nič ni preišljala, spustila se je skozi okno in izgnila med njivami.

Zaman jo je iskala mati. „Kaj praviš, kje je Liza?“

„Eh, v cerkev je šla, kot je navada,“ jo je tolžil on, čeprav ni verjel.

Liza je hitela. Izgibala se je ljudem, globoko je gazila sneg. V štrinah so ji viseli lasje čez razbeljeno čelo. „Martin, Martin!“ je bilo srce.

Ostra večerna sapa ji je vela nasproti, ko je hitela skozi ozko dolino. Mrakovi so se že vili med smrekami. Spodaj je žuborela voda.

„Vse mu povem, tam ostanem, naj store kar hočejo!“ Spomnila se je tistega dogodka gori na planini. „Kako potuhnjeno so ravnali. Niti besede.“

Še je videla gaz. Noge so ji že oklevale. Parkrat je zasopla in postala. Mogočno so stali beli velikani in gledali na izmučeno človeško bitje.

„Ta skala bi se me prej usmilila, kot oče!“ ji je šinilo v glavo.

Vedno globlje se je potapljala v gozdu. Kadar se je na mali odprtini odprlo svinčeno nebo nad njo je prosila: „Ti se me usmili!“

Hitela je čez brv. „Tam notri sekajo!“

Ogledovala se je, da bi se ne srečala z drvarji. Zagledala je njegovo kočico. Vrata so bila odprta, ogenj je svetil v temo.

Sklenila je roke in mirila srce. „Martin!“ je šepetala. V tem hipu jo je oblila čudna groza. Nekaj nejasnega, strašnega je vstajalo v srcu. Solze so ji zalile oči. Strmela je v kočico in zdela se ji je tuja. Tako daljna ji je bila prtina do kočice, da se ni drznila stopiti vanjo. Dih gozda ji je postajal sovražen.

Neslišno se je približala vratom. Slišala je njegov glas. Še drug glas. Kri je zastala.

Obstala je na vratih kočice. Tam pri ognjišču je sedela Katarina in se smehljala. Martin jo je gledal.

Liza ni mogla spregovoriti besede. Strašno so ji žarele oči. Martin jo je zagledal prvi. Toda Lize ni bilo več. Bežala je nazaj, tako bežala, da je padala. Nikamor ni videla v temi. Sram jo je grizel, da se je stisnila globoko pod grmovje.

Videla je luč in njega. Pri slabem svitu je spoznala, da je izpred kočice zašla v loku za kočico pod steno.

Slišala je. Ona je vpraševala.

„Kam je šla? Revica!“

„Nazaj!“

Vrata so se zaprla. Liza se je trudno privlekla k oknu in prisluhnila. Martin je govoril. „Liza je z grunta, tam je moja smrt!“

Potem ni nič več slišala. Šla je počasi, težko. Kako je hodila, se ni nikdar več spominjala. Videla je drevesa, beli sneg, slišala je vodo, vse je bilo nekje daleč, daleč.

Naslonila se je na deblo, misli ni imela. V prsih je mrlo življenje. Nekaj strupeno mrzlega je grizlo v njej. Tega se je zavedala.

„Sovražim ga, kot še nikogar nikoli.“

Ta misel ni dajala življenja, bila je ostro nabrušen nož, ki je rezal živo v srce.

„Sovražim ga, sovražim!“ je ponavljala. „Prekleta ti zemlja in nebo! Koder boš hodil stopi na gada!“

DOMAČE NOVICE

Podjuna in njene gospodarske skrb

Piše župnik Vinko Poljanec.

V prvem delu sem na kratko orisal zamisel tovarne za izdelovanje krompirjeve moke. Tovarna naj bi po vsej verjetnosti stala v Sinči vasi. Zamisel je na sebi velike važnosti za državo, ki se skuša v gospodarskem oziru osamostvojiti. Silno važno je za naš spodnjekoroški prestiž, ako naša peščena in za krompir pripravna zemlja pride do veljave. Posebno poljanci ter kmetje dobrolskega in pliberškega okraja bi prišli v ugodnejši položaj.

Prvo, kar je h tovarni in njenemu obratu potrebno, je zadosten kontingent. Nadalje je treba računati, da bi tovarna izzvala pravo gospodarsko revolucijo in evolucijo. Potrebna bo popolna sprememba v gospodarstvu in obdelovanju polja. Ljudem bo treba vcepiti zadružnega duha, ki bo ohranjal zvestobo ideji in fabriki tudi v času slabše konjunktore. Treba bo vzgojiti ljudi na novo, da se dvigne pridelek krompirja za več sto procentov. Nadalje sprememba semena, umeten gnoj, zasejan po rženi žetvi njive z lupino (ker primanjuje hlevskega gnoja), redukcija ajde, ki daje letos v Podjuni nad polovico kruha. In kar je najbolj važno: manjši posestniki bodo že s svojimi domačimi oskrbeli krompir, ki rabi veliko nege in skrbi; a kaj bodo počeli večji posestniki, katerih njive leže v celini in ki bodo morali v jeseni sami postaviti v Sinčo ves več vagonov krompirja, a nimajo delavcev? Treba je še računati s slabo letino kljub vsestransko naprednemu gospodarstvu. Nisem črnogled in započete akcije tudi nočem ovirati, a trdim, da je treba vse to resno, zelo resno premisliti in potem s skupnimi močmi in žrtvijo začeti.

Nek mlad škocijanski kmet je pripomnil h tej akciji okoli nove tovarne: hektarje, pripravne za krompir, bo lahko dobili, a težko, zelo težko pa bo dobili vagone krompirja. Pri vsaki stvari in še prav posebno pri tako dalekosežni je treba previdnosti. Sicer se v splošno škodo uresniči svetopisemski izrek: coepit aedificare et non potuit consumare (začel je, a ni dokončal).

Razveseljivo dejstvo. Z veseljem sme uprava našega lista beležiti, da se oglašajo vedno spet novi prijatelji in naročniki našega lista. To je ne samo dokaz, da list vrši svojo narodno dolžnost, marveč tudi pove, da naša narodna zavest tudi v hudih in najhujših okoliščinah ne nazaduje, ampak celo napreduje. Da bo krog naših čitateljev v bodočem letu še večji, bo začel „Koroški Slovenec“ s prvo številko novega letnika izhajati v povečani obliki. S tem hoče uredništvo ustreči tudi željam po še večji pestrosti in vsestranosti našega glasila. Z dvojno upravičenostjo se istočasno sme uprava obrniti do slehernega naročnika in bralca, naj nikar ne zamudi svoje dolžnosti napram listu ter mu pridobiva vedno novih naročnikov. Iz vzajemnosti sotrudnikov in bralcev bo napredoval „Koroški Slovenec“ po obsegu in vsebini in z njim vred bo napredoval v naši deželi duh Janežičev in Einspielerjev.

Položnice prilagamo tokrat vsem naročnikom. Vsak ve, zakaj jih prilagamo. Prosimo, da se jih takoj poslužite, ker se naročnina plačuje v naprej.

Mučilnica dece, a ne šola! Iz Žvabeka, te pretežno slovenske občine, nam pošilja prijatelj našega lista na ogled listek, ki spada med dokumente našega šolskega arhiva. Tamošnji veroučitelj je šolarjem narekoval odstavek iz katekizma. Z vidno muko so otroci pisali za njim v (!) nemški gotici, ker se pač latinice sploh niso ali ne dovolj priučili. Vrhutega še v pravopisu, ki je več ko nazoren za pouk na naših šolah. Na listku se pravi v nemški gotici: Dejanska Milost je tista Milost, ki nam pomaga opraulati dobradela. Poswetschujotscha Milost nas posweti in stori nascho duscho lepo... — Ubogi veroučitelji in ubogi otroci, ki se morajo v veroučnih urah mučiti s pravopisjem slovenske slovnice!

Le, Gospod urednik! Zasledujem v vašem listu najmanjšinsko politiko in razna govora nas koroških Slovencev. Pri vsaki stvari in še prav posebno pri govoru o mojih otroških letih, kar se mi je pripetilo, sem prišel. Kmet sem in že

„Ali mamica, mislela sem pač, če zahtevam zavojček „sladne kave“, da dobim itak Kathreinerja.“

Zdaj pa imamo presenečenje. Ona je tokrat zahtevala samo „sladno kavo“, uboga mala. Bržko ne, ker je mislila, da mora biti vsaka sladna kava Kathreiner, pristna Kneippova sladna kava. Ne, Kathreiner se dobi samo v znanih, okusnih modrobelih zavojčkih. Ti imajo na obeh straneh v rdečem tisku besedo „Kathreiner“ in na sprednji strani je Kneippova slika kot jamstvo za pristnost.

Da, ljuba mala, zato odprto blago, ki se šele tehta, nikdar ne more biti Kathreiner. To si boš morala pač tudi zapomniti!

sedmi križ me teži. Prerajžal sem vse kraje spodnje Zile in Roža. Nad 50 let je, odkar sem hodil v šolo. Takrat smo imeli v prvem in delno tudi v drugem razredu slovenski pouk in ko smo izstopili iz šole, smo obvladali oba jezika. Kot šolarji smo radi prebirali Mohorjeve knjige, katere si lahko dobil v vsaki hiši, tudi v delavskih družinah in še danes se spominjam Robinzona in nekega Seplna, ki je bil v tujini in ob povratku domov ni več znal slovensko. Med drugim je bilo napisano tole: „Du tolkater Kraner — je Sepl vpil — du bist mir so aner — se nad menoj je jezil — tajč muas ma znat — tudi drugače ne gre — mir sama gebildet — vi pa sirovi — še niste enthilset — vi neumni plodovi!“ — Vsak šolar je imel svoj slovenski molitvenik in v nedeljah je bilo vse — tudi učiteljstvo — pri božji službi. Kako pa je danes v šolah? V popolnoma slovenskih krajih je izginil slovenski pouk in v nekaterih krajih učitelji otrok ne učijo niti latinice, šolarjem je ponekod prepovedan slovenski pogovor v šoli in na cesti. Ko otroci stopijo iz šole, ne razumejo ne nemškega in ne slovenskega, postali so duševni reveži. Zato propada mladina tudi v verskem oziru, v nedeljah vidiš v cerkvah kvečjemu še par desetih šolskega drobiža. Odrastla mladina gre raje h tujim plesom in v gostilno. Še nekaj o „Windische“. Dobro se spominjam, da so bili nekoč brez izjeme vsi ljudje zelo užaljeni ob tej besedi in so jo smatrali za psovko. Danes pa „Windische“ poveljujejo celo veliki in učeni gospodje. — Le kam se ta naš svet suče?!

Smetana in smetanice. Da morajo veliki kmečki posestniki prodajati svoje mleko le postavnim mlekarjem, razumemo. So pa mali kajzarji, kjer si varčna gospodinja skozi teden nabira smetano, da jo vnoveči za najpotrebnejše nakupe za dom. Nedavno je hitela taka smetanica s piskerčem v mesto, pa jo zgrabi tajni policist in žene na magistrat, kjer ji smetano odvzamejo in jo vrhuvsega kaznujejo. Vsa solzna se vrača reva po zasneženi poti domov, kjer nima otročičkom postreči z ničemer božičnim. To se nam ne zdi ne socialno in ne pravično, če vidimo na drugi strani ravnateljce s 1000 in več šilingi mesečne plače. Revnim pomagati je krščanska dolžnost in preko te dolžnosti ne sme nobena postava ali odredba.

St. Egyden—St. Ilj nad Dravo. Najprej par veseljih. Iz ugledne Nočnikove hiše se je 21. nov. poročila že osma nevesta. Mlada in pridna Angela je postala gospodinja pri pd. Vrhovniku na Plešerki. Nedvomno bo tudi na novem domu gojila zavednega duha Nočnikove družine, ki bi lahko bila vzor premnogim drugim. — Košarjeva Mojceja pa se je poročila k Špicerju v Vudmat. Poročilo je bila 9. t. m. pri beljaških frančiškanih. —

Südmarka je priredila v naši šoli božičnico in obdarovala vse otroke. — Pred časom so pri nas otvorili nemški Kindergarten. Voditeljica je bila Nemka ter se je morala posluževati tolmačev, da je otroke razumela. Ker je nato med šolarji izbruhnila škrlatica, so vrtec kakor tudi prvi in drugi ljudsko-šolski razred zaprli. — V sosednji Logi vasi pa so otvorili mladinski tečaj, v katerem naj bi se otroci nad 10 let učili maternega jezika v govorici in pisavi. To je bil grom in strela med nekaterimi člani tamkajšnjega Heimatkreisa, ki še vedno vidijo v ponemčevanju svoj paradiz. Na orožništvo je deževalo ovadb in trikrat so morali orožniki poizvedovati za to strašno „iredento“. In to vse, četudi je tečaj bil prijavljen oblasti. Kdor sedaj primerja zgodovino našega nemškega otroškega vrta z dogodki okoli nedolžnega logaveškega tečaja, ki naj poglobi znanje matrne besede, ima jasno sliko o našem položaju.

Mieger—Medgorje. Na večer 13. t. m. prideta k pd. Privazniku z Zgornjih Medgorjah tuj mož in žena. Otroci pokličejo očeta, ki vpraša po želji. Nenadno se tujec zvrne na tla, žena pa jadikuje, da se ji je mož upijanil. Gospodar ga dviguje, nenkrat pa se tujec sam dvigne in da Privazniku trdo zaušnico. Nič len ga gospodar vrže pred prag, nakar se vrne sam v sobo. Takoj za njim pridrvi tujec z odprto britvijo in po kratkem prekanju prereže gospodarju roko ter vrhuvsega grozi še z revolverjem. Nato izgine z ženo v noč. Za nasilnežem poizvedujejo sedaj orožniki.

Ferlach—Borovlje. V novi občinski svet mesta Borovlje so bili od dež. vlade imenovani naslednji odborniki: Dr. Rom, Zeber, Kralj, Malle, Kometter, Baumgartner, Urbas V., Antonitsch Otto, Bauer Karl, Vertič, Oswald, Stöckl, Stummer, Kottersch, Stark, Doujak Jos., Unterweger, Egartner, Glaser in Wiedergut. — Prva seja z dnevnim redom volitve župana in treh svetnikov se je vršila dne 22. dec. 1937. Poleg vseh odbornikov je bilo navzočih tokrat precej radovednežev. Z napetostjo so pričakovali izid volitve, ker sta si stala nasproti dva kandidata zveze obrtnikov in je vsled tega prišlo pri istih do nesporazuma. Sejo je otvoril obč. upravitelj dr. Novak ob navzočnosti okrajnega glavarja iz Celovca. V kratkih besedah sta slednja dva dala pojasnila, da po novi ustavi odbor ne sestoji več iz strank, marveč iz stanovskih zastopnikov in da se je pri novem odboru oziralo na to, da bo tudi delavstvo primerno zastopano. Volitev je bila tajna, od 20 oddanih glasovnic je bilo 12 za Stöcklna, 7 za Oswalda in ena prazna. S tem je bil izvoljen g. Stöckl z nadpolovično večino za župana, bil od okr. glavarja takoj potrjen in zaprisežen. Novi župan se zahvali v kratkih besedah vsem tistim, ki so mu dali zaupanje, a tudi vse, ki ga niso volili, prosi, da bi mu stali ob strani pri njegovem delu. Zaveda se, da je prevzel težko nalogo, ker obč. gospodarstvo ni ravno rožnato, a skušal bo po svojih močeh biti delaven in pravičen brez razlike vsem občanom. Volili so nato še tri svetovalce in je bil izid sledeč: Stummer 15, Kometter 15, Urbas 12, Oswald 10, Zeber 4, in Wiedergut 2 glasova. Župan imenuje nato za namestnika oz. podžupana Stummerja, ki je zastopnik delavstva, za II. namestnika Kometterja in III. Urbasa. Vsi izjavijo, da izvolitev sprejmejo. S tem je bila prva seja in napeto pričakovana volitev končana. Novoizvoljeni župan je domačin in po 17letih prvi župan, ki je zmožen našega jezika, takisto tudi vsi trije izvoljeni svetovalci.

Večni ji mir! V torek 21. t. m. so v Rožeku nesli k zadnjemu počitku staro Jogrino iz Šmartna. Bila je splošno priljubljena, kar je dokazalo številno zadnje spremstvo. Rajna je bila verna in narodna zavedna žena. Rada je darovala v cerkvene in narodne namene od svojih skromnih dohodkov. Cerkvni zbor ji je zapel ganljivo žalostinko, preč. g. provizor pa so se od rajne tretje-rednice poslovili v lepah besedah. Ostalim naše sožalje!

† oče Lavrencij Novak. V ormoškem samostanu očetov kapucinov je 12. t. m. umrl oče Lavrencij Novak. Pokojni je bil rodom iz Spodnje Štajerske, služboval je dalje časa kot kaplan v župniji sv. Lavrencija v Celovcu, katero je tedaj oskrboval župnik Kolarič, med svetovno vojno je bil gvardijan celovških očetov kapucinov, po svetovni vojni pa se je vrnil v svojo ožjo domovino.

Po daljšem bolehanju je podlegel težki žolčni bolezni. Večni mu mir!

Drobiž. Beljaški mestni svet je volil za župana odvetnika dr. Reinholda Möbius-a in sicer s 13 proti 11 glasom. — V Celovcu je izvoljen za župana doseđani komisar Wolf. — Povodom božične amnestije je bilo spuščenih na svobodo v Celovcu 17 jetnikov. — Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika J. Fritza v Hraščah pri Mariji na Zili. Škode je okoli 14.000 S. — V avstrijsko kolonijo bivšega ministra Thaler-ja v Braziliji je koncem leta odšlo novih 40 oseb. — Na Dunaju nameravajo zgraditi veliko razstavno palačo. — V gorah nad Koroško Belo so opazili po garjah okužene divje koze. Bati se je, da se nalezljivo garje ne razširijo med tovrstno divjačino. — 33letna Marija Trasičkar iz Malošč je šla v Šmartinu pri Celovcu pod vlak. — Sporočila na poštinih položnicah, zadevajoča plačila, se frankujejo od 19. t. m. naprej samo z 6 groši. — Beljaški mestni uradniki so dobili za božič kot posebno darilo 10 odstotkov svoje plače naplačila. — Na Rudi je umrl bivši župan Jožef Korak, pd. Jakl. — Ob letošnjem božiču je priredila Südmarka božičnice na 74 šolah in obdarovala vprek vse učence.

NAŠA PROSVETA

Veličastna kulturna manifestacija v Borovljah. Koncert slovenske pesmi, izvajan po zborih iz Št. Jakoba, Sveč, Podljubelja, Kotmare vesi, Sel in Borovelj se je razvil v pravo kulturno manifestacijo koroških Slovencev. Občinstvo iz Roža, od Gorjancev in celovške okolice je napolnilo dvorano do zadnjega kotička in pozorno sledilo peštre mu, kvalitativno visokemu sporedu ter nagradilo posebno nekatere točke z burnim pritrjevanjem. Pevska in moralna disciplina pevcev in pevk je bila na višku, tako da smemo boroveljski koncert uvrstiti med najbolj uspele pevske prireditve zadnje dobe. O poteku in podrobnih točkah koncertnega sporeda poročamo v prihodnji številki.

Bleiburg—Pliberk. (Prosvetno.) Uvod v letošnjo zimsko sezono je tvoril sestanek 24. oktobra, ki je bil namenjen vsem društvnikom. Predaval je č. kaplan Koglek o zdravi družini, ki je hrbtnica in jedro narodovega življenja. Opozoril je na razjedajoče sile, ki slabijo duševno in telesno zdravje družine. Globoko in iskreno zasnovano predavanje je napravilo na vse najgloblji vtis. Žal, da je bilo to predavanje zaenkrat zadnje splošno spoštovanega in priljubljenega č. kaplana Kogleka, ki je že prihodnje dni nastopil novo službeno mesto v Rožku. Tako se je prvi sestanek razvil v poslovilno manifestacijo, kjer so se oglasili k besedi predsednik in drugi, ki so v iskreno občutenih besedah dali duška čustvom, ki so prevladala vse ob slovesu. Bile so to besede hvaležnosti in vdanosti in zagotovilo, da ohranimo besede vzornega duhovnika tudi v praktičnem življenju. — V torek dne 26. okt. je priredilo društvo poslovilni večer po č. Kogleku. Izmenjale so se iskrene besede z željo, da bo č. g. Koglek žel tudi na novem mestu enake uspehe in da bo njegovo delo pri nas rodilo trajne sadove. — Igralci našega prosvetnega društva so se naučili resno in vsebinsko dobro Jalenovo igro „Dom“. In dne 24. okt. popoldne so gostovali v Št. Jakobu v Rožu kakor tudi okrožni pevski zbor. Bil je to izlet, ki bo vsem ostal še dolgo v prijetnem spominu. Dne 7. nov. se je igra „Dom“ ponovila doma in 21. nov. v Dobrli vesi. Zadovolni so bili vsi, ki so jo videli. — 5. dec. popoldne pa se je oglašil tudi dobri mož, sv. Miklavž. — No, in ako bomo pridni, požrtvovalni in zvesti, nam bo mogoče še marsikaj storiti. Knjižnica posluje, še bolj se je poslužujmo! Sestanki, ki jih bomo imeli, naj bodo dobro obiskani! Že danes vabimo na dvodnevno prosvetni tečaj, ki bo v januarju.

Prireditve okoli Novega leta. Na Novo leto igrajo akademiki pri Šercerju v Šmihelu misterij „Henrik — gobavi vitez“ in ponovijo istega v nedeljo 2. januarja pri Rutarju v Žitari

vesi. Začetek obakrat ob 3. uri. — Na Silvestrovo igrajo člani „Bilke“ v Veljni vesi ob 7. uri zvečer veseloigro „Davek na samce“. — Na Novo leto igra društvo v Dobrli vesi v svojem domu ob 3. uri pop. igro „Vaški lopov“. — V nedeljo 2. januarja igrajo v Selah ob 2. uri pop. v domu igro „Dom“. — Na Tri kralje 6. januarja igrajo v Zahomcu ob 7. uri zvečer igro „Lovski tat“ in jo ponovijo v nedeljo 9. januarja ob 7. uri zvečer pri Prangarju na Brnci. — V nedeljo 9. januarja priredi društvo v Melvičah ob 1 uri pop. igro „Mlinar in njegova hči“. — Istega dne je v Hođišah izobraževalen tečaj z začetkom ob 10. uri dop. — Na Novo leto igrajo Škocijanarji ob 3. uri pop. v Narodni šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu igro „Zlatarjevo zlato“. — V nedeljo 2. januarja je v Škocijanu ob 9. uri dop. v župnišču občni zbor prosvetnega društva. Popoldne ob 1 uri je pri Mohorju v Žamanjah družinski sestanek.

GOSPODARSKI VESTNIK

Eno samo knjigo!

Kmetijstvo in knjigovodstvo sta dve različni stvari. Medtem ko ostale gospodarske panoge domala ne morejo več izhajati brez knjig in si celo že mali čevljarček zapisuje svoje dohodke in izdatke, se kmet in knjigovodstvo ne moreta prav sprijazniti. Kmetov odpor je v naturi kmetijskega gospodarstva, ki se nikdar ne bo dalo izraziti v samih številkah. Celo pri veleposestvih ostane tudi najmodernejši način knjigovodstva samo nekaka približna cenitev.

Vendar je kmetovanje po enem in istem kopitu in leto za letom že precej drzna zadeva. Današnji čas zahteva, da kmetujemo s preudarkom in se poprijemo tega, kar najbolj kaže. Stroškov, ki se ne izplačajo, se je treba izogibati, onih stroškov pa, ki se primerno obrestujejo, se ne smemo brniti.

Najvažnejši račun za vsakega gospodarja je račun z denarjem. Po denarnih dohodkih in izdatkih se uspeh gospodarstva najbolj obrača. Ako zapisujemo vse, kar v letu dni izdamo in prejmemo v denarju, zvemo na koncu leta, koliko nas je gospodarstvo stalo in koliko denarnega dohodka nam je prineslo. Zvemo nadalje, kako se je denar porabil za to ali ono potrebo in koliko denarja nam je prinesel ta ali oni pridelek. Zapisovanje denarnih prejemkov in izdatkov navaja gospodarja k gospodarski preudarnosti in varčnosti ter mu je v nešteti posebnih prilikah posebna dobrota.

Vsaka kmetija, bodisi še tako majhna, imej vsaj eno knjigo, v katero gospodar zapisuje vse dohodke in stroške v denarju. Na eni strani zapisuje sprejeti, na drugi izdani denar, k svojem beleži čas in še od koga ali za kaj se je denar sprejel oz. izdal. V knjigo se ne bo zapisoval sproti, marveč beležil najprej posamne slučaje v svojem notesu, istotako bo gospodinja svoje izdatke in dohodke pominila posebej na svojem papirju, v blagajniško knjigo pa bo vnašal vsaj tedensko. Natančnejši gospodarji bodo izdatke in dohodke opredelili po panogah, iz katerih ali za katere denar sprejemajo ali izdajajo. Natančni tovrstni računi jasno pokažejo rentabilnost tega ali onega gospodarskega področja.

V zadnji številki smo zapisali besedo, da zahtevajo nove gospodarske prilike mnogo remeduro tudi v kmetijstvu. Danes dostavljamo: iz rednega zapisovanja dohodkov in izdatkov se o tem lahko prepriča vsak gospodar sam na lastne oči. To izkušnja izhajajoče spoznanje mu bo v največjo dobroto. Hkrati se bo izognil neprijetnostim, ki se pojavljajo, če se v času denarja in računov vse preveč zanaša na svojo glavo in svoj spomin. Zapisani izdatki in dobro ohranjena razna poštna in druga plačilna potrdila so že marsikoga obvarovali opominov in dragih tožb. rk.

Klanje svini je večja umetnost kakor si mislimo. O tem vedo povedati domači in poklicni mesarji cele zgodbe, med katerimi ona o pobeglem zakla-

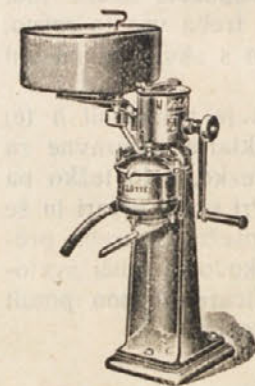
nem prašiču niti ni najzanimivejša. Ta način klanja so si nekod izmislili in se nam zdi sila praktičen: Vzemi dva metra dolgo vrv z zanjko, vtakni zanjko nad rilcem v gobec, zategni in zanjko v gobcu pritrdi z vozlom. Ko priženeš svinjo do mesarja, stopiš pred njo in pri vsakem njenem gibu potegneš vrv. Svinja se ne bo ganila, za njo stoječa oseba jo z močno silo udari s kladivom ali sekuro v četverkot med uhlji in očesi, nakar se omočena zvrne. Ta način klanja se zdi lažji in tudi boljši kakor znane naše rokoborbe pred domačo kolino.

Živinske cene minulega tedna: Zaklani voli 2 do 2.30 S za kg, živi 1.10—1.20, telice, zaklane 2 do 2.20, žive 1—1.10, zaklane krave 1.60—1.90, žive 85—1.00, drobnica, zaklana, 1.40—1.55, živa 50—65, zaklani biki 1.80—1.95, živi 85—1.00, zaklana teleta 1.70—1.80, živa 1.20—1.30, svinja, zaklane 1.70—1.80, žive 1.25—1.30, prašiči 1—1.40, breje krave 90—1.00 S za kg.

Za tiskovni sklad so darovali: Gozdni mož iz Št. Jakoba 2.—, J. Hochmüller, Maribor, 5.—, Šimen Mohar, Škocijan, 1.—, Štefan Bayer, Št. Jakob v Rožu, 1.50, Franjo Celnar, Celovec, 5.—, dr. Scharwitzl, Dunaj, 4.—, Cecilija Rak, Velikovec, 2.—, Lenart Trabesinger, Šmarjeta v Rožu, 3.—, Tone Sloki, Celovec, 3.50 S, Klub koroških Slovencev v Mariboru 300 Din. Vsem darovalcem najlepša hvala in srečno novo leto!

Originalna Melotte-mlečna centrifuga

najboljši in najtrpežnejši posnemalnik sedanost

Pinje, posode za mleko itd. itd.

Parilniki

Brabantski, obračevalni plugi kakor drugo poljsko orodje

Ceniki zastoj, ugodni plačilni pogoji 73

Melotte Werke, IV., Mayerhofg. 16-20

Sposobni upravičeni zastopniki se iščejo

Za malo denarja

moške obleke 58.—, 48.—, 39.—, ženski plašči 35.—, 25.—, 19.—, ženske obleke 19.—, 13.—, 9.—, Hubertus-plašči 28.—, 22.—, 19.—, delovni in nedeljski čevlji 18.—, 15.—, 13.—.

Trgovina Elba, Villach,

Weissbriachgasse 12

84

3 x dohodek

v svinjskem hlevu!

vsled krepostne krme „Emivit“

Koncentrat z uradnim jamstvom hranilne vsebine. Zahtevajte brezplačna pojasnila in dopušljatev prospektov od proizvajalca 64

Franc in Rudolf Gubik

Kraftfuttermittelherzeugung

Wien XII., Schönbrunnerstr. 179

Za 5 S na mesec dobavlja

posnemalnike

Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastoj Zastopniki 1001 82

Proda se 2 1/2 ha veliko posestvo
Rediti se morejo 3 glave žir
Posojilnici v Kotmari vasi